

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 14 mars 1921 kl. 4 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om utredning rörande brännvinsförsäljningsbolagens befriande från kommunal skattskyldighet för inkomst.

(2:a avd.)

Närvarande: herrar friherre Fleming, Antonsson, Rickard Sandler, Wijk, Karl August Nilson, Anders Örne, Ahlmans Olof Olsson, Rosén, Eriksson i Grängesberg, Månsson i Hagaström, Olsson i Kullenbergstorp, Olsson i Ramsta, P. Albert Bergström, K. Johansson i Sölvedal, Sköld, Kant, Uddenberg, Winkler, Olsson i Rösta och Brännström.

I en inom första kammaren väckt, till bevillningsutskottet överlämnad motion, nr 138, hava herr *Carl Gustaf Ekman* och tre andra ledamöter av kammaren hemställt, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning och till nästa riksdag framlägga förslag om, att bolag, som enligt bestämmelserna i §§ 17, 18 och 19 i kungl. förordningen av den 14 juni 1917 utslutande har till ändamål att idka handel med rusdrycker, må befrias från kommunal skattskyldighet».

Beträffande motiveringen härför får utskottet hänvisa till motionen.

Det i föreliggande motion framförda önskemålet är icke nytt. På sätt i motionen erinrats, var detsamma föremål för behandling vid 1916 års riksdag. I likalydande motioner, I: 64, av herr *Johannes Åkesson*, och II: 165, av herr *Jönsson* i Fridhill, föreslogs sådan ändring i 12 § bevillningsförordningen att bolag, som enligt bestämmelserna i 12, 14 och 15 §§ av förordningen den 9 juni 1905 utslutande hade till ändamål att idka handel med brännvin, skulle frikallas från utgörande av bevillning.

Bevillningsutskottet avstyrkte förslaget med huvudsakligen denna motivering: »Då statsverket numera uppbär den vinst, som uppstår

Utskottet.

genom brännvinsförsäljningsbolagens rörelse, torde den skattefråga, som genom förevarande motioner underställts riksdagens prövning, åtminstone delvis böra bedömas ur enahanda synpunkter som spörsmålet om statens kommunala skattskyldighet. Enligt vad som meddelats i den till innevarande riksdag avgivna berättelsen om vad i rikets styrelse sig tilldragit, torde förslag till ändrade grunder för den kommunala beskattningen komma att avgivas under innevarande år av de för frågans utredning tillkallade sakkunniga. Då riksdagen vid behandlingen av den proposition, som kan komma att byggas på det sålunda väntade förslaget, får tillfälle att fatta beslut i frågan om statens kommunala skattskyldighet, har det synts utskottet, som om det vore lämpligt att riksdagen i sammanhang därmed intager ståndpunkt i den nu föreliggande frågan».

I reservation av nio utskottsledamöter förordades skrivelse i motionernas syfte med anhållan, att Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt kommunalskattekommitterade att utreda på vad sätt och under vilka former brännvinsbolagens kommunala skattskyldighet kunde upphöra. Sedan första kammaren bifallit utskottets hemställan, men andra kammaren, med viss formell ändring, reservationen, hade frågan förfallit.

Då genom förevarande motion, som får antagas i likhet med 1916 års motioner avse blott befrielse från skattskyldighet för inkomst, frågan ånyo föres fram, är det anförda huvudmotivet detsamma, som åberopades av 1916 års motionärer och utskottsreservanter, nämligen att brännvinsförsäljningsbolagens befriande från kommunal skattskyldighet vore en följdriktig konsekvens av riksdagens beslut att frigöra kommunerna från det ekonomiska intresset av brännvinshandeln.

Utskottet vill icke bestrida, att det från nykterhetsrörelsens synpunkt kan te sig som ett med den oförmälda frigörelsen besläktat önskemål att även på förevarande punkt avlägsna det kommunala intresset. Ihågkommas får emellertid, att den föreliggande frågan jämväl är en skattefråga och måste behandlas med hänsyn därtill. I detta avseende delar utskottet den mening, som 1916 års bevillningsutskott uttalat.

Även motionärerna hava vitsordat, att ifrågavarande vinstmedel »särskilt för mindre städer och samhällen spela en väsentlig roll i budgeten». Det torde vara uppenbart, att denna inkomstkälla icke kan utan vidare borttagas, och detta så mycket mindre, som brännvinsbolagens verksamhet kan åsamka vederbörande kommuner ej obetydliga utgifter, såsom för polisväsen och dylikt. Hänsyn måste också tagas till att bolagen i många fall jämväl idka restaurantrörelse samt därtill att enskilda restauratörer också skatta för vinst å brännvinsförsäljning.

Genom 1920 års beslut i kommunalskattefrågan har problemet ytterligare invecklats såtillvida som kommunerna berättigats till 75 procent av bolagens kommunala progressivskatt.

Utskottet anser emellertid motionens syfte beaktansvärt och har intet att erinra mot en utredning i detta syfte. Efter utskottets uppfattning bör denna utredning, som måste ske under beaktande av alla berättigade intressen i saken, icke göras fristående. Därmed skulle en tillfredsställande lösning äventyras. Vid frågans behandling 1916 rådde såväl inom bevillningsutskottet som mellan kamrarna enighet om dess naturliga sammanhang med kommunalskattefrågan, och den av andra kammaren bifallna reservationen avsåg, såsom ovan antytts, uppdrag åt de då arbetande kommunalskattekommitterade att utreda även förevarande spörsmål. Då man nu vet, att en förnyad allsidig utredning av kommunalskattefrågan kommer att inom den närmaste tiden igångsättas, samt det är förutsatt, att förslag till definitiv lösning av denna fråga skall kunna föreligga redan 1924, synas alla skäl tala för att undersökningen av förevarande detaljspörsmål överlämnas åt den blivande kommunalskatteutredningen.

På grund av det ovan anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion I: 138 av herr Carl Gustaf Ekman m. fl., måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville i samband med den blivande utredningen av kommunalskattefrågan i dess helhet låta verkställa undersökning angående möjligheten att från kommunal skattskyldighet för inkomst befria bolag, som enligt bestämmelserna i 17, 18 och 19 §§ i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker uteslutande hava till ändamål att idka handel med rusdrycker, samt för riksdagen framlägga det förslag, som kan av undersökningen föranledas.

Stockholm den 14 mars 1921.

På bevillningsutskottets vägnar:

HERMAN FLEMING.

Reservationer:

1) av herrar friherre *Fleming*, *Antonsson*, *Kant* och *Winkler*, vilka ansett, att utskottet bort hemställa,

att förevarande motion, I:138, icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda;

2) av herrar *Sandler*, *K. A. Nilson*, *Örne*, *Rosén*, *Eriksson* i Grängesberg, *Olsson* i Ramsta, *P. Albert Bergström*, *Uddenberg* och *Olsson* i Rösta, som inom utskottet framställt följande yrkande:

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning och snarast möjligt framlägga förslag om att bolag, som enligt bestämmelserna i 17, 18 och 19 §§ i kungl. förordningen av den 14 juni 1917 uteslutande har till ändamål att idka handel med rusdrycker, må befrias från kommunal skattskyldighet; samt

3) av herr *Olsson* i Kullenbergstorp.